

найважливішим засобом спілкування й пізнання, так і замовленням самого суспільства. Необхідно сформуванню усебічно розвинену й соціально активну особистість, якій притаманна справжня культура спілкування за різних умов мовленнєвої діяльності, яка сповнена поваги й до рідної мови, уміє вести діалог, дискутувати, аргументовано висловлювати думки, дотримуючись мовних норм і правил, етики, тобто володіти також і культурою публіцистичного мовлення; толерантно відстоювати свої політичні погляди. Культура міжособистісної толерантної взаємодії в налагодженні партнерських відносин тісно пов'язана з мовленнєвою поведінкою [3, с. 2].

Література

1. Симоненкова Т. П. Культура мовлення як показник загальної культури особистості / Т. П. Симоненкова // Проблеми граматики і лексикології української мови. – 2013. – №10. – С. 229–233.

2. Козинець І. І. Культура мовлення як показник загальної культури особистості / І. І. Козинець // Педагогіка і психологія. – 2015. – № 2. – С. 141–145.

3. Столяренко О. В. Мовна проблема і освіта в українському державотворенні / О. В. Столяренко. – Вінниця, 2016. – 145 с.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-НЕФІЛОЛОГІВ НА ЗАНЯТТЯХ З КУРСУ «УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)» У ТЕХНІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Ланова І. В.

Криворізький національний університет

Однією з головних передумов сталого соціально-

економічного розвитку країни є формування відповідного професійного рівня її кадрового потенціалу. Нині, коли в усіх галузях виробництва відбуваються реформаційні процеси, виникла потреба в підготовці високоосвічених, висококваліфікованих та висококультурних фахівців, які не тільки володіють високим рівнем професіоналізму у своїй галузі, а й уміло його застосовують на практиці. Майбутні фахівці повинні стати основною рушійною силою відродження та створення якісно нової незалежної України.

У період розбудови нової держави, оновлення всіх галузей життєдіяльності суспільства рівень професійної підготовки майбутнього фахівця визначається сформованістю його мовної компетенції та мовленнєвої професійної компетентності. Питання компетентнісного підходу до навчання набуває нині особливої актуальності, що зумовлюється типовою проблемою: студенти – майбутні фахівці – здатні опанувати знання, але мають труднощі із застосуванням цих знань надалі в різних життєвих і професійних ситуаціях, на практиці, у контактах з представниками свого фаху.

Сучасний етап розвитку вітчизняної вищої освіти характеризується реалізацією ідеї компетентнісного підходу, зокрема проблемою формування професійної мовленнєвої компетентності у студентів технічних спеціальностей вищих навчальних закладів. В умовах орієнтації вищої школи на всебічний і гармонійний розвиток особистості, посилення зв'язку змісту навчання з обраною професією особливого значення для формування професійної мовленнєвої компетентності студентів-нефілологів набуває вдосконалення змісту вищої освіти, відповідно до принципів якої у студентів технічних спеціальностей ВНЗ повинні вироблятися певні професійні якості, у тому числі й мовна підготовка, що передбачає вільне володіння українським фаховим мовленням.

Сучасні концепції й положення про професійно орієнтовану сутність мовленнєвої діяльності, що вважається одним із компонентів професійної готовності майбутнього фахівця, є домінантними у пошуках шляхів і механізмів формування професійних умінь. Мовленнєвий розвиток студентів технічних спеціальностей визначається якісним рівнем їх мовленнєвої діяльності, яка виявляється в професійній діяльності, а також у процесі його самореалізації як форми самопрояву, досягнення окремої мети, осмислення сутності мовленнєвої діяльності.

Реалізація формування у студентів-нефілологів професійної мовленнєвої компетентності відбувається на заняттях з курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)», який ураховує особливості викладання мови в нефілологічних вищих закладах освіти, вимагаючи професійно орієнтованої комунікації, спрямованої на конкретного адресата – фахівця певної професійної спеціалізації. Динамічні зміни життя зумовлюють потребу в таких фахівцях, які здатні гнучко й оперативно адаптуватися до нових вимог, адекватно реагувати на нові виклики, навчатися протягом усього життя, розвиватися та творити. Мета курсу – формувати в студентів-нефілологів – майбутніх фахівців – уміння й навички досконалого володіння українською літературною мовою в професійній сфері. Зміст курсу зумовлюється такими завданнями, спрямованими на те, щоб студенти правильно використовували мовні засоби відповідно до комунікативних потреб і якомога краще орієнтувалися в мовному процесі:

- оволодіти нормами сучасної української літературної мови, виробити навички правильного й доречного використання різноманітних мовних засобів залежно від сфери й мети висловлювання;

- набути навичок володіння термінологією майбутньої

спеціальності;

- засвоїти відомості про призначення та структуру ділових документів і набути навичок самостійного складання різновидів ділових паперів;

- вільно користуватися різними функціональними стилями та їх підстилями в навчальній діяльності та професійному вжитку;

- розвивати комунікативні компетенції, потрібні в професійному спілкуванні [1, с. 58].

Отже, курс «Українська мова (за професійним спрямуванням)», уведений у ВНЗ як навчальна дисципліна, є дуже потрібним, оскільки саме він певною мірою має ліквідувати, з одного боку, прогалини в навчанні української мови в середніх навчальних закладах України, а з другого, – сприяти підготовці фахівців належного професійного та інтелектуального рівня. Цей курс продовжує формування національно-мовної особистості, розширює мовну компетенцію майбутнього фахівця у професійній сфері. Акцент переноситься з традиційного завдання – засвоєння відомостей про літературні норми української мови – на формування навичок професійної комунікації, засвоєння особливостей фахової мови, на розвиток культури мови.

Формування мовленнєвої професійної компетентності студентів вищого технічного закладу освіти – вимога державного значення. Ефективність професійно зорієнтованого мовлення залежить не тільки від суті засвоєних студентами понять, термінів і правил, а й від вдалого добору дидактичного матеріалу, який сприяв би опануванню фахової лексики, вільному спілкуванню на професійну тематику. Від того, наскільки вільно зможуть користуватися своїми професійно-мовленнєвими вміннями й навичками студенти, залежить їхня активність у виробничому та суспільному житті країни.

Література

1. Тоцька Н. Формування професійно зумовленого мовлення студентів технічного університету / Наталія Тоцька // Дивослово. – 2009. – №9. – С. 57–61.

2. Культура фахового мовлення / за ред. Н. Бабич. – Чернівці: Книги – XXI, 2011. – С. 15–21.

МОВА ЕЛЕКТРОННИХ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Лінський М. П.

Наук. кер. – Ланова І. В., ст. викладач

Криворізький національний університет

Масова інформація – це публічно поширювана друкована та аудіовізуальна інформація. За визначенням В. Лизанчука: «Засоби масової інформації – це складна, цілеспрямована, динамічна система, що охоплює періодичні друковані видання, радіомовлення, телебачення, кіно, інформаційні агентства, інші форми періодичного поширення соціальної інформації». Згідно із законодавством України, друкованими засобами масової інформації є періодичні друковані видання (преса): газети, журнали, бюлетені, разові видання з визначеним накладом; аудіовізуальними засобами масової інформації є: радіомовлення, телебачення, кіно, звукозапис, відеозапис тощо.

Академік А. Москаленко зазначає, що до ЗМІ належать також інформаційні служби: телеграфні агентства, агентства преси, рекламні бюро, прес-служби, агентства паблік-рілейшенз, професійні журналістські клуби й асоціації, органи управління системою журналістики, організації, що займаються підготовкою і перепідготовкою журналістських кадрів.